

Statsråden

Stortinget
v/Energi- og miljøkomiteen
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

24/3647-

10. oktober 2024

Dokument 8:176 S (2023-2024) om en reell handlingsplan for sirkulær økonomi

Vi viser til vedlagte representantforslag 176 S (2023 – 2024) om en reell handlingsplan for sirkulær økonomi som er oversendt Klima- og miljødepartementet til uttalelse. Svaret er utarbeidet med innspill fra andre berørte departementer der hvor forslagene involverer flere departementers sektoransvar.

Regjeringen lanserte i mars 2024 handlingsplan for en sirkulær økonomi (2024-2025). Regjeringens visjon er at Norge skal være et foregangsland i utviklingen av en grønn, sirkulær økonomi som reduserer den samlede miljø- og klimabelastningen og skaper nye arbeidsplasser i hele landet. Handlingsplanen fra 2024 utfyller Nasjonal strategi for en grønn, sirkulær økonomi fra 2021. Samlet legger planene frem et bredt spekter av tiltak og virkemidler for å skape handling og øke tempoet i omstillingen til en mer sirkulær økonomi. Regjeringen arbeider kontinuerlig med å følge opp strategi og handlingsplan, inkludert de konkrete handlingspunktene som er formulert.

Forslagsstillerne viser til vedtak 450 (2022–2023), som Stortinget enstemmig vedtok ved behandlingen av Innst. 124 S (2022–2023). Jeg gjør oppmerksom på at vedtaket er fulgt opp og rapportert i Klima- og miljødepartementets Prop. 1S (2024-2025). Regjeringen satt våren 2024 ned en ekspertgruppe for å se på virkemidler for å redusere ressursbruken og bidra til en mer sirkulær økonomi. Bakgrunnen var blant annet at *NOU 2022:20 - Et helhetlig skattesystem* understreker et stort kunnskapsbehov om virkemidler for en sirkulær økonomi og anbefalte av den grunn at det gjennomføres en bred utredning av tiltak for å fremme sirkulære aktiviteter. Regjeringen mener det er viktig å utrede tiltak for sirkulær økonomi før de igangsettes. Ekspertgruppen for sirkulære virkemidler skal se på hvilke virkemidler som kan fremme sirkulære aktiviteter for å gi bedre utnyttelse av fornybare og ikke-fornybare ressurser, bærekraftig produksjon og forbruk, og økt verdiskaping. Det innebærer å identifisere hvilke virkemidler som er samfunnsøkonomisk lønnsomme, og med bakgrunn i dette foreslå eventuelle endringer i dagens virkemiddelbruk. Det inkluderer vurderinger av og

eventuelle forslag til endringer i skatte- og avgiftssystemet. Ekspertgruppen skal levere en samlet rapport og anbefaling innen april 2025.

I tillegg til ekspertgruppen, er et tiltakspunkt i handlingsplanen for sirkulær økonomi også å utrede et samfunnsoppdrag for sirkulær økonomi. I arbeidet med utredningen er det lagt stor vekt på samskaping og bred medvirkning fra næringsliv, finanssektor, sivilsamfunn, offentlig sektor og forskning og utdanning gjennom workshops og regionale møter i hele landet. I utredningen vurderes det videre hvilke områder og mål for et eventuelt samfunnsoppdrag som kan gi størst merverdi og bidra til felles retning for ressursbruk og satsinger i offentlig og privat sektor. Det er et stort engasjement i dette arbeidet og innspillene fra alle sektorer har stor verdi for regjeringens arbeid med oppfølgingen av flere deler av handlingsplanen og flere av punktene som fremmes i dette representantskapsforslaget. Handlingsplanen inneholder altså flere tiltak enn det forslagsstillerne legger til grunn og regjeringen prioriterer arbeidet med sirkulær økonomi høyt.

For å svare på de 22 konkrete forslagene som fremmes, orienterer jeg i vedlegget om relevant pågående arbeid med sirkulær økonomi, samt vurderinger til de konkrete forslagene som fremmes i representantforslaget.

Med hilsen

Tore O. Sandvik

Vedlegg:

Nr.	Forslag	Vurdering
1	<p>Stortinget ber regjeringen innføre produsentansvar for tekstiler innen 1. januar 2025.</p>	<p>Regjeringen har vært tydelig på at vi skal introdusere et produsentansvar for tekstiler i Norge, noe vi også tydeliggjorde i handlingsplanen for sirkulær økonomi fra mars i år.</p> <p>Arbeidet med å innføre produsentansvaret må imidlertid samkjøres med EUs regelverksarbeid for produsentansvar for tekstiler, for å sikre like konkurransevilkår for selskap som driver i og utenfor Norge, mindre dobbeltarbeid og lavere omstillingskostnader.</p> <p>Miljødirektoratet har i tildelingsbrev for 2024 fått i oppdrag å utarbeide et forslag til forskriftsregulering av et utvidet produsentansvar for tekstiler i Norge, for å gjennomføre kommende krav i rammedirektivet om avfall om utvidet produsentansvar for tekstiler. De er godt i gang med dette arbeidet. EU har imidlertid ikke landet sine forhandlinger om EØS-regelverket for dette produsentansvaret enda. Jeg mener det ikke bør innføres et særnorsk produsentansvar for tekstiler fra 1. januar 2025, men jeg vil innføre et produsentansvar som er i tråd med EØS-krav så raskt som mulig.</p>
2	<p>Stortinget ber regjeringen håndheve deponiforbudet strengere, herunder gjennomgå og fjerne unntak fra deponiforbudet for fraksjoner der det finnes tilgjengelige industrielle gjenvinningsløsninger.</p>	<p>Forbudet mot deponering av avfall som er separat innsamlet for forberedelse til ombruk eller materialgjenvinning trådte i kraft i 2022. Deponiforbudet gjelder både når regelverket krever separat innsamling for ombruk eller gjenvinning, og når dette gjøres frivillig. Miljødirektoratet har påpekt at statistikken viser at utsorterte fraksjoner som egner seg for ombruk eller materialgjenvinning normalt ikke leveres til deponi.</p> <p>Unntaket fra deponiforbudet gjelder ikke for en separat innsamlet fraksjon, men kun for avfall som oppstår i etterfølgende behandling av fraksjonen. Deponering av slikt avfall forutsetter at det er den miljømessig beste løsningen. Miljødirektoratet har vurdert at unntaket kun vil være aktuelt i sjeldne tilfeller, og normalt bare for mindre deler av en innsamlet fraksjon. Jeg mener derfor at regelverket som omfatter deponiforbud er dekkende for å sikre at avfall egnet for materialgjenvinning går til materialgjenvinning.</p>

		Miljøforvaltningen fører tilsyn med at regelverket overholdes. Statsforvalterne hadde i 2023 en tilsynsaksjon med deponier, og følger opp funnene.
3	Stortinget ber regjeringen starte innføringen av krav til materialgjenvinning av ikke-farlig bygg- og anleggsavfall. Regjeringen bes vurdere hvor høyt kravet om materialgjenvinning settes, og melde tilbake til Stortinget så snart som mulig.	<p>I 2022 økte regjeringen sorteringskravet for alt avfall i byggt teknisk forskrift (TEK17) fra 60 vektprosent til 70 vektprosent. Dette vil bidra til å øke materialgjenvinningen av bygg- og anleggsavfall. Ifølge avfallsregnskapet for 2021, publisert av SSB i desember 2022, ble omtrent 80 prosent av bygg- og anleggsavfall materialgjenvunnet eller brukt som fyll- og dekkmasser. I 2022 ble 60 prosent forberedt til ombruk eller materialgjenvunnet.</p> <p>EUs rammedirektiv om avfall (2008/98/EC) krever også at minst 70 vektprosent av bygge- og riveavfall skal forberedes til ombruk eller materialgjenvinnes. Europakommisjonen skal innen 31. desember 2024 vurdere om kravet skal økes, og om det skal stilles spesifikke krav til bestemte typer avfall. Før regjeringen vurderer å fastsette krav til materialgjenvinning av ikke-farlig bygg- og anleggsavfall mener jeg det er viktig å først se hvordan økt krav til utsortering oppfylles over tid, samt å avvente eventuell revisjon av kravene i rammedirektiv om avfall.</p>
4	Stortinget ber regjeringen, som en del av klimapartnerskapet med bygg- og anleggsnæringen, fase inn krav om reduserte klimagassutslipp fra materialbruk i nye næringsbygg og større boligbygg.	Dersom myndighetene skal stille krav om reduserte klimagassutslipp fra materialbruk i bygg, må slike krav innføres i regelverk. Nye krav i regelverk må følge ordinære prosesser, med utredning og høring. Regjeringen har i 2024 gitt Direktoratet for byggkvalitet i oppdrag å utrede mulige krav i byggt teknisk forskrift som kan bidra til at klimaavtrykket fra bygging reduseres. Arbeidet blir også fulgt opp i den nylig inngått avtalen om mellom regjeringen og organisasjonene i arbeidslivet om klimapartnerskap for byggenæringen. Klimapartnerskapet innebærer blant annet at staten skal involvere partene i arbeidet med klimakrav.
5	Stortinget ber regjeringen utarbeide nasjonale måltall for sirkularitet i ulike nøkkelnæringer.	Jeg viser til handlingsplan for en sirkulær økonomi fra mars 2024. Om nasjonale mål står det at regjeringen skal: « <i>På bakgrunn av ekspertgruppens utredning vurdere om det er behov for ytterligere nasjonale mål for sirkulær økonomi</i> ». Rapporten til ekspertgruppen for sirkulære virkemidler skal ferdigstilles innen april 2025. I tillegg har Miljødirektoratet levert en vurdering av nasjonale mål for sirkulær økonomi på oppdrag fra Klima- og miljødepartementet. Regjeringen vil

		følge opp arbeidet med nasjonale måltall når ekspertgruppens utredning foreligger.
6	Stortinget ber regjeringen vurdere en omlegging av grunnavgiften for drikkevareemballasje til en materialavgift og fase inn krav til bruk av resirkulert materiale i all drikkevareemballasje.	<p>Jeg mener krav til bruk av materialgjenvunnet (resirkulert) materiale i produkter er viktig for å stimulere etterspørselen etter gjenvunnet materiale. Krav til materialgjenvunnet materiale i drikkevareemballasje av plast finnes allerede i dagens regelverk. I EU/EØS-direktiv om plastprodukter stilles det minimumskrav til innhold av materialgjenvunnet plast i engangs drikkeflasker i plast (25 % fra 2025 for plasttypen PET og 30 % fra 2030 for alle slags engangs plastflasker). Gjennomføring av kravene i norsk rett har vært på høring sommeren 2024. EUs emballasjeforordning, som er forventet å endelig vedtas i løpet av høsten 2024, stiller ytterligere krav til materialgjenvunnet innhold i engangs drikkeflasker av plast (65 %) innen 2040.</p> <p>Når det kommer til drikkevareemballasje av andre materialer enn plast, ser vi det ikke som hensiktsmessig at Norge, som en liten, åpen økonomi med kun en liten andel av det totale markedet for drikkevareemballasje i Europa, stiller egne nasjonale krav til innblanding av materialgjenvunnet materiale som ikke er felles med EU/EØS. Jeg mener vi heller bør arbeide for gode, felles løsninger i Europa.</p> <p>Å vurdere økonomiske virkemidler, inkludert vurderinger av skatte- og avgiftssystemet som bidrar til å fremme sirkulære aktiviteter, er en del av mandatet til ekspertgruppen som vurderer virkemidler for en mer sirkulær økonomi.</p>
7	Stortinget ber regjeringen støtte opp under opprettelsen av digitale markedsplasser for ombrukte byggevarer, etter inspirasjon fra blant annet Ressurssentralen på Økern i Oslo.	<p>Samordningsrådet for digitalisering har hatt flere pilotprosjekter for å samordne digitaliseringsarbeid i bygge- og anleggsnæringen og stimulere til bedre digital informasjonsflyt, særlig for byggevarer med stort potensial for ombruk. Disse grepene støtter opp om etablering av digitale materialbanker. Regjeringen har også inngått avtale om klimapartnerskap med byggenæringen. Avtalen innebærer blant annet at staten og byggenæringen skal ha dialog om initiativer og prosesser som kan legge til rette for flyt av data.</p> <p>Kommunal- og distriktsdepartementet viser videre til tidligere rapportering om oppfølging av anmodningsvedtak nr. 452, 12. januar 2023 om å legge til rette for materialbanker for ombruk av byggevarer i Prop. 1 S (2023 –2024) og Meld. St. 4 (2023–</p>

		2024) Anmodnings- og utredningsvedtak i stortings-sesjonen 2022–2023.
8	Stortinget ber regjeringen kartlegge behovet for, og tilgangen på, mineraler og sjeldne jordarter i Norge og innføre krav om at gjenvinningsbransjen gjenvinner sjeldne jordarter og mineraler.	<p>EUs vedtatte forordning om kritiske råvarer, Critical Raw Materials Act (CRMA) ((EU) 2024/1252) krever blant annet at landene skal utvikle nasjonale programmer for sirkularitet, som har til formål å øke og forbedre ombruk og materialgjenvinning av kritiske råvarer. Nærings- og fiskeridepartementet leder arbeidet med å vurdere om forordningen er EØS-relevant og akseptabel, og om den skal innlemmes i EØS-avtalen og gjennomføres i norsk rett. Norge importerer og eksporterer ifølge eksportstatistikken et begrenset omfang av sjeldne jordarter. Dersom Norge får flere bedrifter og mer aktivitet i verdikjeden for sjeldne jordarter vil dette kunne øke. Selskapet REEtec har i år bygget et anlegg for separasjon av sjeldne jordarter på Herøya. Planen er å importere råstoff, og dette vil i tilfelle øke importen av konsentrat av sjeldne jordarter til Norge. Det er også to selskaper som om noen år kan utvinne sjeldne jordarter i Fensfeltet, primært jordartsmetallene neodym og praseodym som benyttes i sterke magneter.</p> <p>Innsats for å sikre tilgang til kritiske råmaterialer som for eksempel sjeldne jordarter har et visst kollektivt preg ved at mange land har interesse av trygge verdikjeder, men få land har en sterk posisjon i slike verdikjeder. Konsekvensene ved problemer med tilgang kan være betydelige, og med både økonomiske, politiske og sikkerhetspolitiske sider. Eventuelle tiltak, som for eksempel tiltak for økt gjenvinning, bør ha som bakteppe at det må bidra til å sikre kollektiv sikkerhet, og balansere dette opp mot ev. direkte norske interesser.</p> <p>Videre vil jeg vise til behandlingen av representantforslag om Fensfeltet og naturvennlig, sirkulær gruvedrift jf. Innst. 74 S (2023-2024), der Stortinget gjorde følgende vedtak: «Stortinget ber regjeringen legge fram en plan for økt gjenbruk og gjenvinning av kritiske mineraler, herunder sjeldne jordartsmetaller, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»</p> <p>Klima- og miljødepartementet har gitt Miljødirektoratet i oppdrag å utarbeide forslag til plan som følger opp anmodningsvedtaket, med frist i 2026. Jeg ser det derfor ikke som hensiktsmessig å innføre særnorske krav om at gjenvinningsbransjen gjenvinner sjeldne jordarter og</p>

		<p>mineraler utover det som følger av EØS-regelverk, før Miljødirektoratet har utarbeidet forslag til en slik plan.</p>
9	<p>Stortinget ber regjeringen innføre en rapporteringsplikt for større uttak av mineralske masser i bygge- og anleggsprosjekt.</p>	<p>Minerallovutvalget foreslår i <i>NOU 2022:8 - Ny minerallov</i>, innføring av en ny bestemmelse om rapporteringsplikt (§ 7-4), Rapportering om uttak av mineraler som hovedsakelig skjer som ledd i tilrettelegging for annen bruk av grunnen, dersom uttaket overstiger 5000m³). Det er foreslått at innhold i rapporteringen, format, frister og unntak fra pliktene kan fastsettes i forskrift.</p> <p>Høringsinstansene er delt i synet på forslaget. De fleste høringsinstansene er i all hovedsak positive til forslaget, og peker blant annet på at en slik rapporteringsplikt vil gi bedre oversikt over tilgjengelige reserver og føre til likere konkurransevilkår mellom leverandører av byggeråstoff. Andre høringsinstanser er mer negative, blant annet Statens Vegvesen, og peker på at slik rapporteringsplikt vil føre til en betydelig arbeidsbelastning og dermed økt byråkrati og kostnad. En rekke høringsinstanser har også kommentert innslagspunktet for rapporteringsplikten på 5000 m³ der noen mener grensen er for høy, og andre for lav.</p> <p>Regjeringen legger opp til å legge frem en lovproposisjon om ny minerallov for Stortinget våren 2025. Lovproposisjonen vil også inneholde regjeringens anbefaling om oppfølgingen av forslaget om innføring av en ny rapporteringsplikt.</p>
10	<p>Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med tiltak for å sikre at statlige tiltakshavere har en plan for økt bruk av ombrukte og gjenvunnede bygningskomponenter i sine større rehabiliterings- og nybyggsprosjekter.</p>	<p>I strategien <i>Ei berekraftig, kostnadseffektiv og samordna bygg- og egedomsforvaltning</i> fra 2021 er det et tiltak om at staten skal ombruke byggematerialer der det er formålstjenlig. Statsbygg utviklet i 2023 sine rutiner, bl.a. for å sikre at ombruk av byggematerialer vurderes i rehabiliteringsprosjekter. Der det er potensial for ombruk, blir det gjennomført ombrukskartlegging. I <i>Landtidsplan for forsvarssektoren - Prop 87. S (2023 – 2024)</i> inneholder kapittel 9.5 hvilke tiltak som skal iverksettes for å styrke arbeidet klima, miljø og natur på Forsvarets eiendommer. Blant annet har Forsvarsbygg implementert et system for miljøoppfølgingsplaner som skal brukes på nye eksisterende prosjekter. Dette stiller krav til miljøledelse, byggeplass og uteområder, energi, gjenvinning og avfall, helse- og</p>

		miljøfarlige stoffer, materialkrav og utslipp til vann, jord og luft.
11	Stortinget ber regjeringen ta initiativ til miljøavtaler med relevante bransjeaktører for å redusere engangsplastprodukter som eksempelvis drikkebegre og matbeholdere.	<p>Klima- og miljødepartementet inngikk den 2. april 2024 et plastpartnerskap med næringslivet for å redusere forbruket av engangs matbeholdere for hurtigmat eller ta-med-mat, samt drikkebegre med lokk som er laget helt eller delvis av plast.</p> <p>Plastpartnerskapet ble signert av Klima- og miljødepartementet og organisasjonene Næringslivets Hovedorganisasjon, Virke, NHO Mat og Drikke, NHO Reiseliv, NHO Service og Handel, Handel og Kontor Norge og Emballasjeforeningen. Per idag har partnerskapet seks tilsluttede virksomheter; Norengros, Reitan Convenience, Norgesgruppen, Orkla, Lyreco og Circle K.</p> <p>Virksomheter som slutter seg til partnerskapet forplikter seg til å gjennomføre tiltak for å redusere eget forbruk av de aktuelle plastproduktene, og bidra til å nå Norges nasjonale målsetting om 50 % reduksjon i forbruk av engangs matbeholdere og drikkebegre av plast innen 2026, i forhold til 2022.</p>
12	Stortinget ber regjeringen sikre at emballasjeforordningen gjennomføres på en måte som ivaretar det eksisterende norske pantesystemet, og sørger for at ikke norske bryggerier må legge ned som en konsekvens av innføringen av kostbare, nye krav for en bransje med over 95 pst. returandel.	<p>Kravene i den nye emballasjeforordningen er gode eksempler på krav som fremmer sirkulær økonomi og bidrar til ressurseffektivitet, gjennom hele verdikjeden til et produkt. Å øke ombruket og redusere avfallsmengder står sentralt i regelverket, og er en viktig del av omstillingen til en sirkulær økonomi. Jeg støtter krav som bidrar til denne omstillingen.</p> <p>I overgangen til større andel ombruk for drikkevareemballasje er jeg opptatt av at vi skal bevare de gode kvalitetene ved dagens pantesystem. Miljødirektoratet vurderer nå hvordan emballasjeforordningen best mulig kan gjennomføres i Norge. Dette innebærer blant annet å vurdere hvilket handlingsrom som ligger i kravene og unntakene, inkludert hva det betyr for hvordan ombrukskravene kan overholdes i Norge. Miljødirektoratet har dialog med bransjen for å gjøre overgangen så kostnadseffektiv som mulig innenfor EU-regelverkets rammer.</p> <p>Man vil altså måtte gjøre tilpasninger i dagens retursystemer for drikkevareemballasje, men regjeringen vil jobbe for å bevare de gode kvalitetene ved systemet, som den svært høye returandelen. Jeg ser ikke grunn til at den høye returandelen</p>

		vil endres betydelig ved å integrere et ombrukssystem i retursystemene for drikkevareemballasje.
13	Stortinget ber regjeringen vurdere om noen utvalgte offentlig byggeprosjekt kan være innovasjonsarenaer for bruk av gjenbruksmaterialer og gjenvunnede materialer.	Gjenbruk av byggematerialer vurderes i det enkelte byggeprosjekt. Gevinstene ved dette må veies opp mot konsekvenser for kostnad og funksjon.
14	Stortinget ber regjeringen utrede en ordning med energisparesertifikater som ansvarliggjør nett- og kraftselskaper i energieffektiviseringsarbeidet, og komme tilbake til Stortinget senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2025.	<p>Energidepartementet viser til at stortinget har fattet anmodningsvedtak 727, 10. juni 2022 som sier følgende: «Stortinget ber regjeringen utrede ulike ordninger med energisparesertifikater for å utløse mål om økt energisparing med mest mulig effekt.»</p> <p>Energidepartementet har en omtale og en utkvittering av anmodningsvedtaket i Prop. 1 S (2024–2025). Det blir i omtalen vist til at regjeringen la fram en handlingsplan for energieffektivisering høsten 2023. Der ble det lagt opp til en styrking av arbeidet med energieffektivisering. Handlingsplanen omfattet tiltak for energieffektivisering i alle sektorene som bruker mye energi. Bevilgningene til Enova og Husbanken er økt. Enova støtter konkrete energieffektiviseringstiltak i flere sektorer. Det har videre blitt varslet gjennomgang og innføring av nye krav om energieffektivisering, herunder krav om regelmessige energikartlegginger for foretak med stort energiforbruk som nå er trådt i kraft. Departementet ser det som lite hensiktsmessig med videre utredninger av ordninger med energisparesertifikat på nåværende tidspunkt, jf. omtalen av anmodningsvedtaket i Prop. 1 S (2024-2025).</p>
15	Stortinget ber regjeringen stille krav om at spillvarme utnyttes fra prosesser som avgir mye varme, for eksempel fra industrianlegg, avfallsforbrenning, datasentre, hydrogenproduksjon og energiproduksjonsanlegg.	Regjeringen har innført krav om at aktører som etablerer eller oppgraderer energiintensive anlegg, skal gjennomføre en kost-nytte-analyse av mulighetene for å utnytte overskuddsvarme. Kravene omfatter datasentre med over 2 MW tilført elektrisk effekt, og andre anlegg med tilført elektrisk effekt på over 20 MW, samt kraftverk, industrianlegg og anlegg for energiproduksjon med over 20 MW tilført varmeeffekt i tillegg til fjernvarmeanlegg og fjernkjøleanlegg. Det kan i enkeltvedtak stilles krav om at overskuddsvarmen skal utnyttes dersom kost-nytte-analysen viser at fordelene ved dette er større enn kostnaden. Krav til utnyttelse gjelder ikke for anlegg med tilført elektrisk effekt. Forskrift om kost-nytteanalyse av mulighetene for å utnytte overskuddsvarme ble fastsatt av Energidepartementet 25. september 2024 og settes i kraft 1. april 2025.

		<p>Regjeringen vurderer i tillegg strengere krav, og NVE leverte 18. juni 2024 svar på et oppdrag fra Energidepartementet om å utrede strengere krav til utnytting av overskuddsvarme. I utredningen har NVE blant annet sett på om flere anlegg skal omfattes av kravet om å gjennomføre en kost-nytte-analyse av utnytting av overskuddsvarme, og om det skal stilles strengere krav til at lønnsomme tiltak må gjennomføres. Innspillet fra NVE er nå til vurdering i departementet.</p> <p>Energidepartementet viser også til at Stortinget har fattet et anmodningsvedtak om utnyttelse av overskuddsvarme fra datasentre. Anmodningsvedtak 717 fra 6. juni 2024 sier følgende: «Stortinget ber regjeringen utarbeide krav til nye datasentre som omhandler utnyttelse av spillvarme og egenproduksjon av energi- og energilagringssystemer der det ligger til rette for dette.» Energidepartementet har en omtale av anmodningsvedtaket i Prop. 1 S (2024–2025) der det vises til prosessene omtalt over, og at departementet vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte.</p>
16	Stortinget ber regjeringen arbeide for etableringen av flere plastgjenvinningsanlegg i Norge, herunder etablering av kjemiske plastgjenvinningsanlegg.	<p>Jeg er positiv til at næringslivet etablerer løsninger som øker materialgjenvinningen av plast. Dette er nødvendig for å nå viktige miljømål og for omstillingen til en mer sirkulær økonomi. Jeg har ansvar for flere virkemidler som utgjør viktige rammevilkår for materialgjenvinning av plastavfall. Det er imidlertid kommunene og næringslivet som er best egnet til å finne løsninger som passer for dem, og som må vurdere hvilke løsninger som de selv ønsker å etablere og hva de kan kjøpe av kapasitet i markedet i Norge og andre land. I det næringsrettede virkemiddelapparatet er det flere ordninger som støtter etablering av industri, herunder Grønn industrifinansiering og Grønn plattform. Grønn industrifinansiering forvaltes av Innovasjon Norge og skal bidra til å realisere nyskapende grønne industriprosjekter og bærekraftig verdiskaping i Norge i tråd med Grønt industriløfts formål. Regjeringen foreslår å videreføre ordningen i 2025 innenfor samme ramme for nye og gamle tilsagn på til sammen 5 mrd. kroner. Regjeringen vil videreføre Grønn plattform i 2025 og legge til rette for en utlysning på 823,5 mill. kroner til treårige prosjekter i perioden 2025-2027.</p>
17	Stortinget ber regjeringen etablere et register for alle produsenter og importører omfattet av	<p>På oppdrag fra Klima- og miljødepartementet har Miljødirektoratet gjennomgått og anbefalt forbedringer av produsentansvarsordningene i Norge, der de blant annet har utviklet en grunnmodell som ligger til grunn for framtidig</p>

	<p>produsentansvar, og føre tilsyn og kontroll med at regelverket etterleves.</p>	<p>forskriftsarbeid. Modellen innebærer blant annet at det skal etableres et register for å rapportere, måle produsentansvarsselskapenes forpliktelser, og identifisere gratispassasjerer.</p> <p>Utvikling og drift av et register krever finansiering og ressurser. Regjeringen fastsatte derfor endringer av avfallsforskriften i sommer som innfører et gebyr som sikrer finansiering av Miljødirektoratets arbeid med utvikling og drift av nødvendige datasystemer. Produsentansvar.no administrerer i dag data for produsentansvaret for EE-avfall, batterier og kjøretøy. Systemet utvides til å dekke emballasje, slik at det blir mulig å fange opp importører som har plikt til medlemskap i et produsentansvarsselskap. Det ble samtidig innført årsgebyr som skal dekke Miljødirektoratets arbeid med tilsyn og kontroll av produsentansvarsselskapenes rapportering.</p> <p>Det pågår regelverksarbeid for produsentansvarsordningene for batterier, emballasje, enkelte engangs plastprodukter og utstyr i plast fra fiskeri, akvakultur og fritidsfiske. I alle disse ordningene vurderes innføring av overtredelsesgebyr for brudd påplikten om medlemskap i et produsentansvarsselskap. Dette vil forebygge overtredelse av denne plikten og være en forholdsmessig reaksjon ved Miljødirektoratets tilsyn og kontroll.</p>
<p>18</p>	<p>Stortinget ber regjeringen i den nye avfallsforskriften sikre at de nødvendige kostnadene for materialgjenvinning og forsvarlig avfallshåndtering reelt dekkes gjennom produsentansvaret.</p>	<p>Jeg har under punkt 17 beskrevet at Klima- og miljødepartementet har gitt Miljødirektoratet oppdrag om å gjennomgå og forbedre produsentansvarsordningene.</p> <p>Produsentene skal dekke nødvendige kostnader ved separat innsamling med etterfølgende transport og behandling av avfallet fra produktene de setter på markedet. Inntekter fra blant annet salg av avfall og materialgjenvunnet råvare skal hensyntas i beregningene. Produsenten skal også dekke kostnader til informasjon, holdningsskapende arbeid og rapportering. Minstekravene til hvilke kostnader som skal dekkes av produsentene følger av EUs rammedirektiv om avfall, og disse kravene er overholdt.</p> <p>Miljødirektoratet har i sine forslag til forskriftsendringer, som for emballasje, anbefalt at de overordnede føringene for hvilke kostnader som skal dekkes fastsettes i forskrift. I tillegg vil direktoratet veilede om dette på et mer detaljert nivå. I produsentansvaret for emballasje er det for å øke tilliten</p>

		foreslått et krav om å dokumentere hvordan plikten er ivaretatt. Nivået på kompensasjonen som produsentansvarsselskapene betaler ut til aktørene som sørger for innsamling, transport og behandling mv. fastsettes i privatrettslige avtaler mellom produsentansvarsselskapene og aktørene. Myndighetene er ikke part i denne forhandlingen.
19	Stortinget ber regjeringen vurdere å innføre krav om materialgjenvinning av utvalgte avfallsfraksjoner fra spesifikke bransjer, for eksempel plast fra havbruksnæringen, medisinsk avfall fra helsesektoren eller plast fra kabelavfall.	<p>Overordnet er de nasjonale målene på avfallsfeltet knyttet til å redusere avfallsmengder, og øke forberedelse til ombruk og materialgjenvinning. Gjennom utvidet produsentansvar er det flere avfallstyper fra ulike næringer som er underlagt krav til materialgjenvinningsgrad. Når det gjelder de nevnte eksemplene har jeg gjort en konkret vurdering av disse under.</p> <p>Plast fra havbruksnæringen er omfattet av forslaget til ny ordning for utvidet produsentansvar for utstyr fra fiskeri, akvakultur og fritidsfiske som inneholder plast, som nå er på høring. Forslaget inneholder krav til produsenter om å sørge for separat innsamling av slikt avfall. Produsent skal også sørge for etterfølgende transport og behandling, og kassert utstyr som er samlet inn separat skal forberedes til ombruk eller materialgjenvinnes.</p> <p>Deler av plastavfallet som er del av det såkalte medisinske avfallet, vil omfattes av fastsatte krav til utsortering og materialgjenvinning. Helseforetakene jobber allerede aktivt med å redusere sin avhengighet av engangsplast, samtidig som pasientsikkerheten opprettholdes og et trygt arbeidsmiljø for de ansatte blir ivaretatt. Det er blant annet opprettet en nasjonal arbeidsgruppe i helseforetakene som ser på muligheter for å redusere forbruket av engangsplast og øke utsorteringen av plastavfall i helseforetakene.</p> <p>Kabler, inkludert store industrielle kabler, er omfattet av utvidet produsentansvar for elektriske og elektroniske produkter. Et av kravene er at returselskapet skal sørge for at EE-avfall gjenvinnes, fortrinnsvis ved at det forberedes til ombruk eller materialgjenvinnes. Jeg er kjent med at plast rundt kabler i mange tilfeller inneholder ulike miljøgifter, som bly, ftalater, PFAS og bromerte flammehemmere. Plast som inneholder miljøgifter bør ikke materialgjenvinnes, men gå til annen, forsvarlig avfallsbehandling.</p>
20	Stortinget ber regjeringen gjennomføre tiltak som sikrer at virkemiddelapparatet i sterkere grad	Jeg viser til svaret mitt gitt i innledningen her. I tillegg viser jeg til svar om regjeringens oppfølging av vedtak 450 (2022-2023) i KLDs Prop 1 S (2024-2025). Dette er et kontinuerlig

	<p>støtter opp under deler av eller hele verdikjeder som bidrar til en mer sirkulær økonomi, og komme tilbake til Stortinget senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2025.</p>	<p>utviklingsarbeid. I det næringsrettede virkemiddelapparatet er det flere tverrgående satsinger på grønn omstilling. Regjeringen har gitt Forskningsrådet, Innovasjon Norge og Siva føringer om å styrke innsatsen og koordinere det tverrgående arbeidet innenfor sirkulær økonomi. I tillegg har vi som omtalt tidligere satt ned ekspertgruppen for sirkulære virkemidler og utreder et samfunnsoppdrag på sirkulær økonomi. Dette er prosesser som samlet bidrar til å styrke virkemiddelbruken, peker ut en felles retning og sikrer samskaping og bred deltakelse om en sirkulær økonomi.</p>
21	<p>Stortinget ber regjeringen jobbe for at tekstiler bestående av syntetiske fibre tydelig merkes med «plast i produktet»-merker, etter modell av EU-kravet som omfatter alle engangsprodukter som helt eller delvis er laget av plast.</p>	<p>Det pågår for tiden et arbeid i Europa for å gjøre tekstilmerkingen mer tydelig for forbrukere. Anbefalingene er ventet våren 2025. Tekstiler er en av de første produktgruppene hvor det vil komme forslag til spesifikke økodesignregler under økodesignforordningen. Her i Norge har vi også nylig fått på plass en ny lov om bærekraftige produkter og verdikjeder. Denne loven legger til rette for å gjennomføre nytt regelverk fra EU for bærekraftige produkter.</p> <p>Det er viktig at forbrukere får god informasjon om produktene de kjøper. Samtidig ser vi det ikke som hensiktsmessig at Norge stiller særnasjonale krav til merking av tekstiler som ikke er felles i EU/EØS-området. Jeg mener vi heller bør arbeide for gode, felles løsninger i Europa. Det meste av tekstilene vi forbruker i Norge blir produsert i utlandet, og det er viktig å legge til rette for like konkurransevilkår for norsk næringsliv. I tillegg gjør våre forpliktelser etter EØS-avtalen og handelsrettslige forhold det vanskelig for Norge å innføre våre egne krav til merking av produkter.</p>
22	<p>Stortinget ber regjeringen legge til rette for en oppdatering, utvidelse og utvikling av Eyde-klyngens database for sidestrømmer fra mineral-, sement-, treforedlings- og prosessindustribedrifter.</p>	<p>Regjeringen viderefører støtten til Eyde-klyngens arbeid med database for sidestrømmer i forslag til budsjett for 2025 (1 mill kr). Jeg deler vurderingen av at dette er et viktig arbeid for å fremme økt sirkularitet.</p>